

V minulom čísle Eurokompasu sme predstavili skupinu regionálnych rozvojových agentúr najmä zo západného Slovenska. Pri prezentovaní regionálnych rozvojových agentúr pokračujeme a tentoraz zavítame na východné Slovensko, konkrétne do troch východoslovenských miest – Humenné, Svidník a Spišská Nová Ves.

Na východe nezaspali

– marginalizované regióny potrebujú regionálne rozvojové agentúry viac ako ktokoľvek iný

Pri prvom pohľade na tieto agentúry zistíme, že v zásade ide o identické inštitúcie, ktoré sú súčasťou integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr (RRA), vytvorenej Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Ludová múdrosť, ktorá vraví, že „prvý pohľad klame“, platí aj v tomto prípade. Pri detailnom pohľade na jednotlivé RRA zistíme, že aj napriek mnohým podobnostiam každá je svojím spôsobom unikátna a jedinečná. Predsa však regionálne rozvojové agentúry v Humennom, Svidníku a Spišskej Novej Vsi okrem podobných aktivít a činností spája niečo navyše. Všetky tri patria k jedným z najstarších RRA nielen v regióne, ale na Slovensku vôbec. Už na začiatku vzniku integrovanej siete bola definovaná potreba založiť ich práve v tých lokalitách, keďže išlo o prioritné regióny v zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 923/1999 prijatého k Integrovanému plánu regionálneho a sociálneho rozvoja SR. V ňom sa vymedzili prioritne podporované regióny, čo vyplývalo z veľmi roz-

dielnej sociálno-ekonomickej úrovne územných celkov. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 738/2000 k návrhu na vytvorenie integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr boli do tejto siete začlenené.

Na ich vzniku sa nemalou mierou podieľalo aj to, že vo všetkých prípadoch ide o regióny, ktoré sú mnohonásobne marginalizované. Ide o regióny označované ako: teritoriálne na okraji a regióny s najvyššou mierou nezamestnanosti na Slovensku, kde je veľmi málo rozvinuté podnikateľské prostredie, infraštruktúra a pod. (napríklad región Svidníka je jediným regiónom na Slovensku, ktorý vôbec nemá rozvinutú železničnú sieť). Ich marginalizovaná pozícia je okrem toho „ukotvená“ i v historickej tradícii. Aj v minulosti išlo o veľmi chudobné regióny, výrazne agrárne orientované, so značne obmedzenými lokálnymi zdrojmi. Boli to regióny výraznou mierou zasiahnuté pracovnou migráciou alebo vystaňovalctvom. Len na okraj spomeňme odchod za prácou na Dolnú zem, vystaňovalctvo do Ameriky, či drotárstvo v dávnejšej minulosti. V súčasnosti je to ešte vždy aktívne

Drevený kostolík v Novej Sedlici
Foto © Mikuláš Mušíka

cestovanie na týždenné alebo dlhšie turnusy za prácou do Česka, či inam do zahraničia.

Neprekvapí preto, že práve v tomto regióne bola potreba vzniku regionálnych rozvojových agentúr dlhodobo latentne prítomná a že bolo iba otázkou času, kedy sa tu podobné inštitúcie vytvoria a etablojú sa.

Súčasný programové obdobie 2007 – 2013 je výzvou pre všetky RRA v rámci integrovanej siete, aby pomohli úspešne získavať finančné zdroje z eurofondov, čím prispejú k oživeniu a zvýšeniu životnej úrovne regiónov, v ktorých pôsobia.

★ Regionálna rozvojová agentúra Humenné

Služobne najstarou agentúrou je Regionálna rozvojová agentúra Humenné, ktorá vznikla 1. októbra 1994 na základe iniciatívy právnických osôb z regiónu, akými boli mesto Humenné, firmy Chemes, a. s., a Sukmont Snina, a. s., obce Papín, Kamenica nad Cirochou a ďalšie. Od roku 1999 túto RRA vedie Ing. Peter Pichoňský, ktorý o jej poslaní hovorí: „Za tie roky práce v tejto problematike môžem povedať, že najdôležitejšie pre agentúru je, aby bola akceptovaná v regióne, aby o nej vedeli všade, kde je to len možné. Potom môžeme aj vykonávať tie činnosti, ktoré nám vyplývajú zo samotnej podstaty regionálnych rozvojových agentúr, ale aj z pozície člena integrovanej siete. Podobne ako inde je to hlavne konzultačná a poradenská činnosť pre obecné samosprávy, malých a stredných podnikateľov, pre štátne organizácie, ako aj organizácie tretieho sektora, pomoc pri príprave, vypracovaní a realizácii projektov zo štrukturálnych fondov Európskej únie, resp. z odvetvových fondov a grantov jednotlivých nadácií a pod. Ďalej je to spracovanie rôznych štúdií, plánov, programov a iných dokumentov.“

Spišský hrad – najrozsiahlejší hrad v strednej Európe – patrí k turistickým symbolom na východnom Slovensku.
Foto © Alexander Mušínska

Riaditeľ RRA Humenné Ing. Peter Pichoňský
Foto © Alexander Mušínska

„... najdôležitejšie pre agentúru je, aby bola akceptovaná v regióne, aby o nej vedeli všade, kde je to len možné. Potom môžeme aj vykonávať tie činnosti, ktoré nám vyplývajú zo samotnej podstaty regionálnych rozvojových agentúr, ale aj z pozície člena integrovanej siete...“

„Naša činnosť,“ dodáva ďalej, „sa začala ešte v čase, keď sa o regionálnom rozvoji iba začínalo hovoriť a keď sme o podobných agentúrach počuli iba veľmi okrajovo ako o niečom, čo funguje niekde v zahraničí. Vedeli sme však, že podobné aktivity tento región potrebuje. Oproti iným, okolitým regiónom sme svojím spôsobom mali výhodu v tom, že tu boli relatívne silní ‚hráči‘, ktorí sa aktívne zapojili do tohto procesu. Mám na mysli predovšetkým samosprávy a silné podniky. Naša agentúra prešla mnohými zmenami a transformáciami a v súčasnosti sme stabilizovanou a ‚zabehanou‘ agentúrou. Máme šesť zamestnancov a množstvo realizovaných, ale aj rozpracovaných projektov.“

Čas prináša zmeny

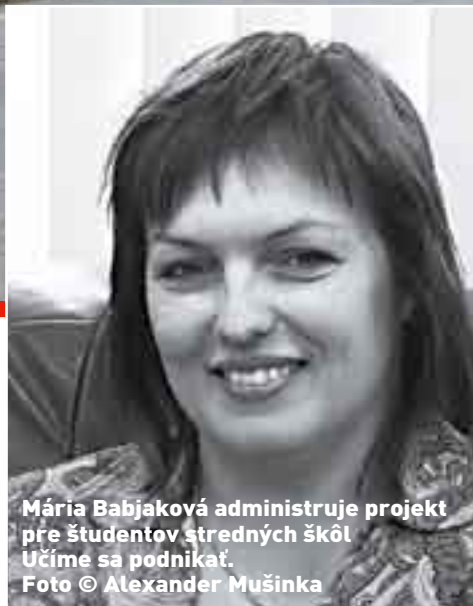
Za ten čas, čo Ing. Pichoňský pracuje v tejto oblasti, sa môže na celú problematiku pozrieť z určitého časového odstupe a reálne posúdiť posun v charaktere práce agentúry. Po určitých nesmelých začiatkoch sa podľa neho činnosť agentúry výrazne rozbehla najmä od roku 2004, keď Slovensko mohlo v plnej miere začať čerpať zdroje z európskych fondov. Najväčší posun v kontexte získavania zdrojov z eurofondov vidí Ing. Pichoňský v schopnosti spracovať projekt. „Ak v minulosti bolo napísanie projektu, čiže jeho spracovanie do požadovanej formy a štruktúry, jednou z najväčších prekážok pri získavaní zdrojov, v poslednom čase je badateľný výrazný posun. Na miestnej úrovni je v súčasnosti relatívne dosť ľudí, ktorí sú schopní kvalitne napísať, spracovať a pripraviť projekt tak, aby mu z hľadiska formálnej stránky nič nechýbalo a aby spĺňal všetky náležitosti. Čo však ešte vždy chýba, je nedostatok ľudí schopných aj následne celý projekt realizovať. Nemyslím pritom na jeho manažovanie priamo v teréne, čo je v mnohých prípadoch ‚to najjednoduchšie‘, ale na manažovanie projektu po administratívnej stránke. Znamená to napísať správne a načas všetky správy, žiadosti o platby, finančné vyúčtovania a pod. Na lokálnej úrovni bude takýchto ľudí, podľa môjho názoru, stále nedostatok. A tu vidím v najbližšom čase jednu z hlavných možností ďalšieho uplatnenia RRA,“ dodáva Ing. Pichoňský.

Projekty a aktivity

Podobne ako iné agentúry aj RRA Humenné sa podieľa v podstate na troch druhoch projektov. V prvom rade sú to ich vlastné

projekty, t. j. také, ktoré RRA sama vypracuje a realizuje. Druhou kategóriou sú projekty, na ktorých sa RRA podieľa ako partner, a poslednou skupinou sú projekty, ktoré vypracúva pre iných žiadateľov.

Z poslednej kategórie významnú časť aktivít v minulosti tvorili projekty zamerané na základnú infraštruktúru a na životné prostredie. Projektov z tejto kategórie RRA Humenné

Mária Babjaková administruje projekt pre študentov stredných škôl Učíme sa podnikať.
Foto © Alexander Mušínska

napísala celý rad a mnohé z nich sa už aj realizovali. „Zo všetkých iba náhodne spomeniem projekty na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie pre obce Dedačov alebo Hažín nad Cirochou v rámci SOP Základná infraštruktúra, opatrenie 3.4: Renovácia a rozvoj obcí alebo projekt z toho istého sektorového

Výpočet všetkých projektov, ktoré prešli rukami pracovníkom RRA Humenné, by presiahol možnosti tohto článku, ale aj napriek tomu sú niektoré z nich aj pre samotných zamestnancov niečím výnimočné. Asi najviac v poslednom čase rezonuje v agentúre projekt, ktorý je v súčasnosti v záverečnej fáze. Ide o vlastný projekt RRA Humenné pod názvom Učíme sa podnikať, ktorý bol podporený Európskym sociálnym fondom sumou 3,426 mil. korún. Ako uviedla administratívna pracovníčka celého projektu Mária Babjaková: „Jeho hlavnou myšlienkou je učiť študentov stredných škôl v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce a dať im možnosť vyskúšať si podnikanie simulovaným spôsobom formou riadenia cvičných firiem. Do projektu bolo zapojených

takmer všetky firmy na konci vykázali zisk.“ Vychádzajúc z faktu, že región, v ktorom agentúra pôsobí, patrí nielen teritoriálne, ale aj ekonomicky k jedným z najviac marginalizovaných na Slovensku, práve aktivity zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia, zvýšenie konkurencieschopnosti regiónu a vytvorenie nových pracovných príležitostí sú podľa riaditeľa RRA Humenné jednou z najväčších výzev aj do budúcnosti.

Okrem samotných projektov RRA Humenné vypracúva aj celý rad marketingových štúdií (Marketingový plán projektu Doplnkové služby hotela Chemes Zemplínska Šírava alebo Marketingový plán projektu Doplnkové služby hotela Karpatia), plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obce v regióne (z posledných spomenieme napríklad Baškovce, Hrubov, Černina, Gruzovce, Ruská Kajňa a mnoho iných), podnikateľské plány a projekty na samozamestnanie, či projekty v rámci Programu obnovy dediny (napríklad Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci Hankovce či Realizácia úprav verejnej zelene na Oddychový park v obci Slovenské Krivé).

Špeciálnou úlohou, ktorou bola poverená Regionálna rozvojová agentúra Humenné v rámci integrovanej siete RRA, je byť regionálnym informačným centrom pre Centrálny koordinálny orgán pre operačné programy v Národnom strategickom referenčnom rámci Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013.

... práve aktivity zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia, zvýšenie konkurencieschopnosti regiónu a vytvorenie nových pracovných príležitostí sú jednou z najväčších výzev aj do budúcnosti.

operačného programu zameraný na stavebné úpravy miestnych komunikácií v obci Kochanovce či reguláciu potoka Ptava v obci Ptičie. V rámci Environmentálneho fondu Ministerstva životného prostredia SR sme napríklad napísali niekoľko projektov na výstavbu kanalizácie a na čistiarne odpadových vôd pre obce Jasenov, Brestov, Jablón a ďalšie,“ dodáva Ing. Pichoňský.

celkovo osem škôl z celého regiónu, v ktorých sa v prvom rade vyškolili odborní lektori, a tí následne ďalej vzdelávali žiakov zapojených do projektu. V rámci vzdelávacích aktivít žiaci získali všetky potrebné teoretické, ale aj praktické informácie o podnikaní, ktoré následne využili pri kreovaní a správe vlastných firiem. Na konci projektu boli firmy vyhodnotené a jedným z najväčších prekvapení bolo, že

Riaditeľ RRA Svidník Ing. Miron Mikita
Foto © Alexander Mušíinka

tra pre Centrálny koordinačný orgán (MVRR SR) pre operačné programy v NSRR SR na roky 2007 – 2013, zabezpečenie a aktualizácia jednotného zásobníka projektov z územia pôsobnosti agentúry, vypracovanie a aktualizácia analýzy potenciálu regiónu na území pôsobnosti agentúry, poskytovanie informácií, hľadanie vhodných projektových partnerov a zabezpečenie projektového rozvoja v rámci programov cez-hraničnej spolupráce. Ďalšími našimi aktivitami je aj tvorba a spracovanie projektových a podnikateľských zámerov pre žiadateľov, vypracovanie a realizácia vlastných projektov, organizovanie odborných seminárov a rekvalifikačných kurzov. Spolupracujeme s domácimi aj zahraničnými inštitúciami podieľajúcimi sa na tvorbe a rozvoji regionálnej politiky. Ako partner sme vystupovali vo viacerých, či už národných, medzinárodných alebo v euroregionálnych projektoch. Počet projektov, ktoré nám za tie roky prešli cez ruky, by sa dal počítať na stovky. Len podnikateľských zámerov sme do konca minulého roku vypracovali takmer dvesto a ostatných projektov bolo len o niekoľko desiatok menej," dodáva.

RRA Humenné pomohla obci Ptičie vypracovať projekt na reguláciu potoka Ptava.
Foto © Alexander Mušíinka

★ Regionálna rozvojová agentúra Svidník

RRA Svidník vznikla v súvislosti s potrebou riešenia problémov v sociálno-ekonomickej oblasti tohto regiónu na základe uznesenia vlády SR č. 691 z 19. septembra 1995 ako záujmové združenie právnických osôb. Svoju činnosť začala

18. novembra 1996. Je členom Slovenskej asociácie regionálnych rozvojových agentúr a je zaradená do integrovanej siete RRA. Od začiatku na jej čele stojí Ing. Miron Mikita, ktorý je tak služobne najstarším riaditeľom RRA na Slovensku.

O činnosti RRA dokáže Ing. Mikita rozprávať zanietene celé hodiny. „Už v roku 1998 sme boli jedným zo štyroch miestnych sekretariátov programu Phare Credo pre slovensko-ukrajinskú spoluprácu. Dodnes sa aktívne podieľame na slovensko-poľskej spolupráci a od roku 2005 vykonávame činnosť infobodu programu Interreg III A Poľsko – Slovensko pre územie Prešovského samosprávneho kraja. V rámci tejto aktivity poskytujeme odborné konzultácie a poradenstvo, kontrolu doručených žiadostí o platbu a ostatné súvisiace aktivity. Medzi naše hlavné činnosti patrí plnenie úloh Regionálneho informačného cen-

Perspektívy regiónu

Aj keď poslaním a cieľom agentúry, ako je uvedené na jej internetovej stránke, je „pri-spieť k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju regiónu podporou malého a stredného podnikania, zhodnocovaním majetku samospráv a poskytovaním služieb organizáciám a občanom“, prioritnú pozíciu daného regiónu vidí Ing. Mikita v rozvoji turistického ruchu v regióne. Prítomnosť Poľska na severe a Ukrajiny na východe na jednej strane a teritoriálna a ekonomická marginalizácia na druhej strane dávajú výrazné predispozície práve na takéto aktivity. V tomto smere sa preto vyvíjala aj činnosť RRA Svidník v minulosti. Významnú časť aktivít tvorili projekty na propagáciu regiónu, ako aj projekty zamerané na publikačnú činnosť.

RRA Svidník je v tomto programovom období aj regionálnym informačným centrom pre CKO.
Foto © Alexander Mušíinka

„Takmer 40 miliónov obyvateľov Poľska a takmer 50 miliónov obyvateľov Ukrajiny je viac ako iba slušným potenciálom. Je nám jasné, že v tomto kontexte nemôžeme konkurovať napríklad Vysokým Tatram, ale aj napriek tomu v našom regióne je dostatok zaujímavostí pre potenciálnych návštevníkov. Takmer panenská príroda, agroturistické možnosti, vojenská história predstavená aj priamo na miestach bojov, ktoré sa odohrávali počas prvej a druhej svetovej vojny, či drevené kostolíky – to je len časť z toho, čo môžeme turistom ponúknuť. Turista však v prvom rade musí o tomto regióne vedieť a hlavne tu musí mať vybudovanú vyhovujúcu infraštruktúru. A tu je zatiaľ asi najväčší ‚kameň úrazu‘. V tomto smere ešte máme čo doháňať. A pritom sa nám stačí pozrieť k susedom, ako to robia napríklad Poliáci.“

Vlastné realizované projekty

RRA Svidník v minulosti úspešne realizovala vlastné projekty, ako napríklad Propagácia regiónu Horný Šariš (Grantová schéma CR), Propagácia turistického ruchu v regióne Horný Ša-

riš (Phare CBC 2000), Vytvorenie komplexného marketingového produktu v oblasti cestovného ruchu (Phare CBC SR/PL – fond malých projektov 2001) a iné, ktorých cieľom bola prezentácia regiónu prostredníctvom vydaných publikácií, realizovaných konferencií, študijných ciest a účasti na turistických trhoch a výstavách. Je potrebné spomenúť aj projekt Vojenské cintoríny z I. svetovej vojny – ich história, stav, možnosti rekonštrukcie a perspektíva využitia v CR,

v slovenčine; Kuchyňa Karpatského Euroregiónu v slovenčine, angličtine, poľštine, maďarčine, rumunčine a ukrajinčine; publikácia Kultúrne pamiatky Horného Šariša v slovenčine, angličtine a poľštine; videokazeta Drevené cerkvy spod Dukly v slovenčine a rovnomenne CD v slovenčine a angličtine; Turistický informátor Horného Šariša v slovenčine, angličtine a poľštine; brožúra Za krásami drevených chrámov Horného Šariša v slovenčine, angličtine a poľštine; brožúra Dreve-

„Počet projektov, ktoré nám za tie roky prešli cez ruky, by sa dal počítať na stovky. Len podnikateľských zámerov sme do konca minulého roka vypracovali takmer dvesto a ostatných projektov bolo len o pár desiatok menej.“

ktorý podporila Karpatská nadácia. V spolupráci s partnermi zmapovali súčasný neutešený stav vojenských cintorínov, ktorý prezentovali aj na odbornej konferencii.

Agentúra má za sebou bohatú publikačnú a vydavateľskú činnosť: brožúra, turistická mapa a leporelo Drevené kostolíky v okolí Svidníka vyšli v slovenčine, angličtine a poľštine; Pohľad do histórie ľudu a lesov podduklianskeho regiónu

né chrámy Horného Šariša v slovenčine, angličtine a poľštine, nemčine a francúzštine; publikácia Cestujeme Karpatami v slovenčine, angličtine, poľštine, ukrajinčine, maďarčine a ruštine; publikácia Cestovný ruch v slovensko-poľskom pohraničí – Prešovský kraj v slovenčine a poľštine. V rámci nosných foriem CR v prihraničnej oblasti Prešovského kraja, Podkarpatského a časti Malopoľského vojvodstva v slovenčine a poľštine. V rámci špecifickej úlohy agentúra pre MVR SR zostavila a vydala dve publikácie: Integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr 2000 – 2005 a Integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr 2006.

Najdôležitejší bude finančný manažment projektov

Podobne ako jeho kolega z RRA Humenné aj Ing. Mikita potvrdzuje fakt, že sa v poslednom období mení charakter žiadateľov, ktorí v zásade už sú schopní napísať dobrý projekt. „Ukazuje sa, že zrejme finančný manažment bude v budúcnosti zohrávať najdôležitejšiu úlohu. Nie nadarmo sa hovorí, že peniaze sú ‚až na prvom mieste‘. Pri žiadateľoch sa ešte vždy stretávame s predstavou, že napísať a získať projekt je to najťažšie. Pritom toto je v kontexte celého projektu to najjednoduchšie. Tí, čo už projekty získali a skúsili si na ‚vlastnej koži‘ implementovať ich, vedia, o čom to je. A to stále hovoríme iba o nevelkých projektoch, kde sa sumy pohybujú rádovo ‚iba‘

Drevené kostolíky sú veľkým turistickým potenciálom východného Slovenska. Na záberoch Floriana Zapletala z 20. rokov minulého storočia ich vidíme v pôvodnom stave.
Foto © Mikuláš Mušínska

„Žiadateľom stále hovorím, že pokiaľ projekt nepreverí finančná kontrola, nemôžu sa spoliehať, že je ukončený.“

v státisícoch, či najviac v miliónoch. Ak sa v budúcnosti budú projekty pohybovať rádovo v desiatkach miliónov, dôraz na ich správnu implementáciu bude ešte väčší. Pri takých čiastkach, ak sa projekt zle implementuje a ak následná kontrola zistí nedostatky, vrátenie celej dotácie môže potom znamenať ‚ekonomickú skazu‘ pre žiadateľa. Žiadateľom stále hovorím, že pokiaľ projekt nepreverí finančná kontrola, nemôžu sa spoliehať, že je ukončený. Na druhej strane je pravdou, že na úrovni správy jednotlivých fondov je ešte vždy čo zlepšovať. Mnohé výzvy sú zbytočne komplikované, často sa vyžadujú duplicitné podklady, výklady sú často nejasné a podobne. Aj v tomto smere mám osobnú skúsenosť, že od susedov sa dá mnohému naučiť. V Poľsku som mal možnosť oboznámiť sa s niektorými programami, ktoré tam už bežia, a u nás sa iba pripravujú,“ dodáva.

Podujatia agentúry

Spomenuté skutočnosti však nezostávajú iba v rovine rétorického uvažovania, ale premietajú sa aj do samotnej činnosti RRA Svidník. Asi najlepšie je to vidieť na ich aktivitách v oblasti poradenskej, školiacej a vzdelávacej činnosti, v ktorej rámci už realizovali veľa podujatí:

Medzinárodné konferencie a semináre:

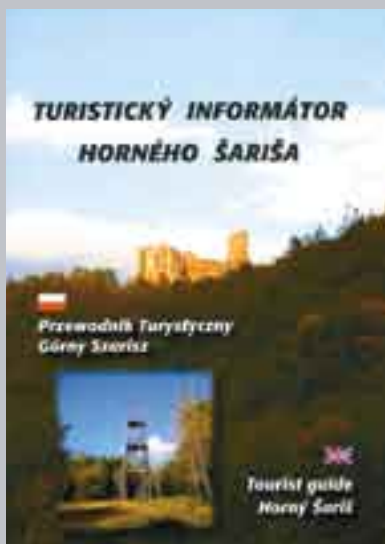
- ★ Formy cezhraničnej spolupráce Poľska a Slovenska, Krosno (Poľsko),
- ★ Ciele a úlohy programu Phare Credo, Krosno (Poľsko),
- ★ Medzinárodná konferencia o formách prihraničnej spolupráce s Poľskou republikou, Svidník,
- ★ Medzinárodné hospodárske fórum, Krosno (Poľsko),
- ★ Dni Európskeho kultúrneho dedičstva,
- ★ Rozvoj poľnohospodárstva v Podduklianskom regióne, Svidník,
- ★ Kultúrne pamiatky minulosti – šanca pre budúcnosť, Krosno (Poľsko),
- ★ Rýchlostná komunikácia SEVER – JUH a jej vplyv na rozvoj podduklianskeho regiónu, Svidník,
- ★ Rozvoj cestovného ruchu v slovensko-poľskom pohraničí, Svidník.

Domáce semináre:

- ★ Daň z príjmov fyzických osôb, zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov, Svidník,
- ★ Možnosti a formy pomoci pre malých a stredných podnikateľov, Svidník,
- ★ Možnosti získavania finančných prostriedkov pre rozvoj obcí a regiónov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja – OP ZI, Svidník,
- ★ Možnosti získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov – školenie, Svidník.

Rekvalifikačné kurzy:

- ★ Manažment pre začínajúcich podnikateľov, základy obsluhy osobných počítačov, jednoduché a podvojnú účtovníctvo,
- ★ Základy podnikania – efektívny manažér, základy práce s počítačom v prostredí Windows.

★ Spišská regionálna rozvojová agentúra

Spišská regionálna rozvojová agentúra (SRRA) sídli v Spišskej Novej Vsi. A ako prezentuje na svojej internetovej stránke, jej základným cieľom je aktivizovať ekonomický rozvoj v regióne inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora, koordináciou v podpore investovania realizáciou programov rozvoja prostredníctvom štátnych sektorových politík spolu s využitím prostriedkov zahraničnej pomoci za aktívnej účasti samotných regiónov. Tieto ciele napĺňa od svojho vzniku v roku 1996.

Riaditeľka Ing. Darina Paveľková, ktorá vedie túto agentúru od roku 2000, nám k jej vzniku hovorí: „Podobne ako všetky agentúry zaradené do Integrovaného siete RRA na Slovensku aj SRRA je záujmovým združením právnických osôb. Jedným z aktívnych propagátorov myšlienky regionálnej rozvojovej agentúry v tomto regióne bol bezpochyby Ing. Michal Laška, ktorý sa stal aj jej prvým riaditeľom.“

Aktivity agentúry

Aj napriek tomu, že SRRA z administratívneho hľadiska patrí do Košického samosprávneho kraja, svojimi aktivitami niekedy zasahuje aj do okresov patriacich do Prešovského kraja.

Súčasnú štruktúru práce agentúry v Spišskej Novej Vsi prioritne koncipujú a zameriavajú na informačnú činnosť o Európskej únii, štrukturálnych fondoch, aktuálnych grantových schémach a iných otázkach relevantných k regionálnemu rozvoju; poradenskú činnosť pre podnikateľské subjekty, obce a mikroregióny, mimovládne organizácie a občanov; projektovú činnosť ako príprava projektov a žiadostí o granty z fondov EÚ či iných zahraničných a domácich fondov, príprava a vypracovanie projektových zámerov, vypracovanie podnikateľských plánov, partnerská participácia na riešení projektov; a propagačnú činnosť ako identifikácia a sprostredkovanie kontaktov doma i v zahraničí pre podnikateľský sektor, združenia a ostatných

záujemcov, propagácia regiónu, ako aj individuálnych záujemcov na domácich i zahraničných výstavách a akciách.

Podobne ako v prípade RRA Svidník významné miesto v činnosti Spišskej RRA tvoria aktivity zamerané na turistický ruch. Ako uvádza Ing. Darina Paveľková: „Spiš má jednak z historického pohľadu, ale aj z hľadiska súčasných vývojových trendov jednoznačné predpoklady na rozvoj cestovného ruchu a turistická infraštruktúra je tu už na relatívne slušnej úrovni. To však neznamená, že potenciál územia je vyčerpaný. A nejde tu iba o neďaleké Vysoké Tatry. Aj samotný stredný Spiš, v ktorého rámci práve pôsobíme, má v tomto smere ešte vždy čo ponúknuť. Veď región stredného Spiša, ktorý ohraničujú pohoria Nízke Tatry, Levočské vrchy, Branisko, Slovenské rudohorie a Volovské vrchy, je známy tým, že práve tu sa nachádza známa Gotická cesta, Spišský hrad, mesto Levoča

Riaditeľka Ing. Darina Paveľková ukazuje štúdiu možnosti využitia informačných technológií v cestovnom ruchu v regióne Stredný Spiš. Foto © Alexander Mušíka

a mnoho iných prírodných, kultúrnych a historických pamätihodností. Neprekvapí preto, že naša agentúra sa zamerala na integrovaný prístup k riešeniu rozvoja cestovného ruchu v regióne.“

Jeden z troch stálych zamestnancov RRA manažér projektov Ing. Peter Malatinský riaditeľku doplnia: „V rámci týchto aktivít boli našou RRA alebo v spolupráci s našimi partnermi vypracované rôzne štúdiá, strategické materiály či manuály. Z mnohých uvediem napríklad štúdiu Rozvojová stratégia turistického potenciálu stredného Spiša, prefeasibility štúdie mikroregiónov Mlynky

„Spiš má jednak z historického pohľadu, ale aj z hľadiska súčasných vývojových trendov jednoznačné predpoklady na rozvoj cestovného ruchu a turistická infraštruktúra je už na relatívne slušnej úrovni.“

Spišská RRA sa podieľala aj na projekte Podnikateľského inkubátora v Spišskej Novej Vsi.
Foto © Alexander Mušíinka

a okolie, Spišské Podhradie a okolie, Smižany – Spišské Tomášovce a okolie, Hnilčík a okolie, či tréningový program pre pracovníkov v cestovnom ruchu, alebo štúdiu možnosti využitia informačných technológií v cestovnom ruchu.“

Špecifikum regiónu – špecifickosť agentúry

Agentúra v rokoch 2004 a 2005 realizovala samostatný projekt Gotická cesta – hlavný turistický produkt v regióne Spiš a Gemer, financovaný z grantovej schémy rozvoja cestovného ruchu, v ktorom išlo o propagáciu cestovného ruchu v regióne Spiš a Gemer prostredníctvom internetovej stránky a účasť na troch medzinárodných vý-

stavách cestovného ruchu, realizácia prospektov a máp a pod.

Práve výrazná orientácia na vypracovanie odborných materiálov a strategických dokumentov je

Práve výrazná orientácia na vypracovanie odborných materiálov a strategických dokumentov je do určitej miery špecifickým rysom, ktorý túto regionálnu rozvojovú agentúru odlišuje od ostatných RRA.

do určitej miery špecifickým rysom, ktorý túto regionálnu rozvojovú agentúru odlišuje od ostatných RRA.

Dlhodobá skúsenosť s cestovným ruchom a množstvo významných historických pamiatok vytvorili priestor pre SRRA, aby od januára 2007 začala

realizovať osemnásť mesiacov trvajúci medzinárodný projekt financovaný prostredníctvom iniciatívy Spoločenstva Interreg III C, zóna Juh – Inovatívne stratégie pri ochrane kultúrneho dedičstva (PALAIS). Do tohto projektu, ktorého celkové náklady sú takmer 1,4 mil. eur, sú okrem Spišskej regionálnej rozvojovej agentúry zapojené aj regióny Lombardia (Taliansko) ako vedúci partner, Basilicata (Taliansko), Attica (Grécko) a prefektúra Pirea (Grécko). Cieľom tohto projektu je rozvoj vzájomnej a stabilnej spolupráce medzi partnermi, analýza európskych, národných a regionálnych právnych noriem vo vzťahu k ochrane a revitalizácii kultúrneho a architektonického dedičstva, definícia inovatívnej a strategickej metodológie aplikovateľnej na európskej úrovni na ochranu, revitalizáciu, údržbu a manažment kultúrneho dedičstva a v neposlednom rade aj vytvorenie efektívnych komunikačných nástrojov medzi partnermi a ďalšími aktérmi z tohto sektora.

Projekty a aktivity

V rámci projektu Leonardo aplikovali projekt STRATOS2 Rozšírenie možnosti využitia voľne šíriteľného softvéru a on-line kurz pre päťnástich záujemcov z radov malých a stredných podnikateľov o aplikácie tohto softvéru.

Frekventanti vzdelávacieho kurzu pre nezamestnaných, financovaného z Európskeho sociálneho fondu
Foto © SRRA

V rámci integrovanej siete bola SRRA pridelaná zriaďovateľom aj špecifická úloha, ktorou je zabezpečenie priebežnej aktualizácie spoločnej internetovej stránky Integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr.

Spišská regionálna rozvojová agentúra v minulosti realizovala aj celý rad projektov, zameraných na podnikateľský sektor, ľudské zdroje alebo menšiny. Medzi najvýznamnejšie bezpochyby patril projekt realizovaný BIC v Spišskej Novej Vsi ako hlavným projektovým partnerom, v ktorého rámci došlo k zriadeniu Podnikateľského inkubátora v Spišskej Novej Vsi.

Z oblasti ľudských zdrojov významným projektom bol vzdelávací projekt taktiež realizovaný v spolupráci s BIC: Reintegrácia žien do pracovného procesu, v rámci ktorého išlo o posilnenie zamestnanosti žien vracajúcich sa na trh práce, a to formou analýzy profilu osobnosti a získania základných zručností z informačných a komunikačných technológií a z anglického jazyka.

Pätnásť frekventantov z radov nezamestnaných sa zúčastnilo na každom z dvoch kurzov vzdelávacieho projektu Vzdelávací program

pre uchádzačov o zamestnanie a podnikanie v cestovnom ruchu (ESF), ktorý sa v súčasnosti končí.

Okrem toho bolo vypracovaných aj mnoho strategických dokumentov štúdií alebo manuálov: Podrobná stratégia ekonomického rozvoja Hnileckej doliny, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Spišská Nová Ves, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany, Podpora prípravy regionálnej ekonomickej rozvojovej stratégie okresu Spišská Nová Ves, štúdia možnosti zriadenia podnikateľského inkubátora v Prakovciach,

či pre-feasibility štúdia zriadenia podnikateľského inkubátora v Gelnici a Michalovciach. Z projektov zameraných na menšiny môžeme spomenúť napríklad projekt Zlepšenie postavenia Rómov v okrese Spišská Nová Ves, ktorý bol zameraný na oblasť bývania, vzdelávania a malých ekonomických projektov pre rómske obyvateľstvo.

Práve výrazná orientácia na vypracovanie odborných materiálov a strategických dokumentov je do určitej miery špecifickým rysom, ktorý túto regionálnu rozvojovú agentúru odlišuje od ostatných RRA. ★